

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Vzděláváme a zaměstnáváme žáky se SVP

reg. č. projektu: CZ.02.3.62/0.0/0.0/19_077/0016812

Projekt *Vzděláváme a zaměstnáváme žáky se SVP* je spolufinancován Evropskou unií.

Tranzitní program

Metodika průvodce

Mgr. Jiřina Kohoutová

Mgr. Radka Šimůnková

Mgr. Jaroslava Štoudková

Mgr. Zuzana Štoudková Dis.

Eva Urbanová

Turnov 2021

Metodika tvorby tranzitního programu

Základní škola Turnov, Zborovská 519, příspěvková organizace

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah:

Klíčová slova	s. 2
Charakteristika školy	s. 3 – 4
Pracovníci projektu a jejich náplň při tvorbě TP.	s. 5 – 6
Cíle, principy TP	s. 6
Aktivity TP	s. 7 – 8
Individuální plánování	s. 9

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Tato metodika je výstupem projektu Vzděláváme a zaměstnáváme žáky se SVP. Cílem projektu je vlastní tvorba tranzitního programu a jeho implementace do školního prostředí.

Metodika je soubor kroků, které na sebe logicky a věcně navazují a jejichž postupné zpracování nám pomáhá dosáhnout cíle. Metodika je realizovatelná v praxi, všechny kroky lze využít při volbě dalšího vzdělávání.

Vlastní metodika je určena nejen pro pracovníky projektu (délka realizace projektu Vzděláváme a o zaměstnáváme žáky se SVP, je 3 roky- tj. do konce roku 2022), ale dál bude sloužit pro další využití ve škole.

Metodika není uzavřený dokument, můžeme přehodnocovat, upravovat a na konci projektu ověřit a hodnotit.

Tranzitní program je služba, která usnadňuje žákům s SVP přechod ze školy do zaměstnání. Je to služba komplexní, která umožňuje osobám se SVP maximálně samostatný život v rovině pracovní i sociální.

Na naší škole je konkrétní náplní této služby, aby žák získal pracovní návyky a zvolil, takový obor dalšího vzdělání, aby mu maximálně vyhovoval.

Zároveň budeme sledovat náhled klientů do jejich budoucnosti a vyhodnocovat přínos TP s ohledem na další motivaci žáků, vedoucí ke správné volbě dalšího vzdělávání.

Anotace programu Vzděláváme a zaměstnáváme žáky se SVP

Projekt se zaměřuje na podporu zaměstnatelnosti/zaměstnanosti žáků ZŠ a žáků SŠ se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří jsou kvůli svým handicapům ohroženi na trhu práce. Cílem projektu je zvýšení přímé i nepřímé (metodické) podpory žáků se SVP a pedagogických pracovníků při poskytování kariérového poradenství a připravenosti realizovat tranzitní programy. Projekt tak přispěje ke zvýšení zaměstnatelnosti žáků se SVP opouštějících základní vzdělání. Tento cíl bude naplněn pomocí aktivit vedoucích ke zvýšení kompetencí pedagogů při realizaci tranzitních programů (TP). Účelem těchto programů je u žáků zvýšit šance na získání zaměstnání nebo jim pomoci nalézt vhodnou střední školu.

Charakteristika školy.

Naše škola je určena pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, tedy

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

zřízená podle §16 odst. 9 Školského zákona.

Cílovou skupinou TP jsou žáci základní školy praktické a speciální.

Nedílnou součástí je velmi úzká spolupráce s rodiči žáků. Výstupem práce v rámci TP je schůzka s rodiči. Žáci k nám přicházejí většinou ze základních škol v sedmém nebo osmém ročníku, nejsou motivováni pro další vzdělávání, rodiče mnohdy netuší, jak se ve škole se žáky pracuje, nemají představu o budoucím povolání atd. Na první schůzce s rodiči velmi záleží, komunikace s rodiči otevře další prostor pro realizaci TP. Mnohdy je pro rodiče překvapivá informace o pestrosti učebních oborů určených pro naše žáky. Naši školu si rodiče nevybírají, jejich dítě ji má doporučenou poradenským zařízením, záleží jen pedagogickému týmu, jak rodiče získá pro svou spolupráci. Jejich zákonní zástupci mají ve volbě dalšího svého vzdělávání dítěte roli poradenskou, motivační, ekonomickou atd.

Nově toto umožní realizace TP.

TP je určen všem žákům školy, pilotně je vybráno 6 žáků sedmého a osmého ročníku až do konce roku 2022 (ukončení povinné školní docházky).

Především je cílem TP, aby žáci neukončovali předčasně školní docházku a neregistrovali se po jejím ukončení na ÚP.

Kritéria zařazení žáků do TP: žáci s SPV s ohledem na obtíže související s lékařskou diagnózou, žáci s podpurným opatřením číslo 3, žáci s IVP. Intenzivně začínáme pracovat se žáky od sedmého ročníku, většina žáků je však starší jak 13 let, opakují ročník nebo mají jeden i dva odklady povinné školní docházky.

Obecně lze říci, že se v tranzitním programu zabýváme přechodem z jednoho životního období do dalšího. Cílem je zajistit plynulou návaznost mezi obdobími, získat orientaci v období novém a smysluplně zhodnotit období předcházející. V nejširším pojetí může podporu využít jakýkoliv člověk při jakékoliv životní změně.

V užším pojetí je tranzitní program určen pro mladé lidi, kteří potřebují individuální podporu při přechodu ze školy do dospělého života s důrazem na zaměstnání. Jednoduše řečeno poskytujeme podporu při přechodu „ze školy do práce“. V praxi jde konkrétně o podporu a pomoc studentům se SVP v době před ukončením školy, u kterých se předpokládá, že budou při pracovním uplatnění potřebovat dlouhodobou podporu.

Cílem je usnadnit přechod mezi školním a pracovním prostředím žákům se SVP. Tito žáci si přejí po ukončení školy najít práci v běžném zaměstnání na otevřeném trhu práce. Prostřednictvím tranzitního programu si mohou žáci už během studia vyzkoušet svůj pracovní potenciál, získat nové sociální a pracovní dovednosti a po ukončení školy být připraveni na přijetí do pracovního poměru.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Kdo zajišťuje tvorbu a realizaci tranzitního programu na naší škole.

Pracovníci realizačního týmu společně s výchovným poradcem školy v rámci **karierového poradenství** umožňují žákům řídit individuální dráhu ve vzdělávání a odborné přípravě, pomáhají rozvíjet jejich dovednosti pro řízení vlastní kariéry, kariérové kompetence. Každý člen realizačního týmu má své úkoly:

Mgr. Jaroslava Štoudková – garant projektu

Mgr. Radka Šimůnková – kariérový poradce

Eva Urbanová – kariérový poradce

Mgr. Jiřina Kohoutová – speciální pedagog

Mgr. Zuzana Štoudková Dis. -sociální pracovnice

Odborný garant:

- Tvoří tranzitní program
- Zapracovává tranzitní program do ŠVP školy
- Dohlíží na zpracování plánů tranzitního programu
- Dohlíží na pilotní ověřování tranzitního programu
- Plánuje společné aktivity
- *V procesu individuálního plánování připravuje plánovací schůzky*

Školní speciální pedagog:

- Je zodpovědný za provádění speciálně pedagogické diagnostiky, náročných, nápravných, reedukačních a kompenzačních činností se žáky se zdravotním postižením a náročného speciálně pedagogického poradenství při řešení problémů ve vývoji a vzdělání žáků s SVP ve škole a v rodině.
- Je zodpovědný za vytíženost a vhodnost používání zakoupeného zařízení a vybavení ze strany žáků se SVP
- Je k dispozici všem žákům školy
- Vede pohovory s rodiči
- Koriguje komunikaci učitel – rodič – žák – učitel

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Školní sociální pracovník:

- Spolupráce se zdravotnickými zařízeními, policií, OSPOD Městského úřadu Turnov
- Vytváření podmínek pro navázání kontaktu, vztahu s rodinami v oblasti vzdělávání, spolupráce s rodinou
- Jeho poznatky budou předávány odbornému garantovi projektu a celému pedagogickému sboru ve škole a přispějí k tvorbě kvalitních plánů tranzitního programu a k jejich pilotnímu naplňování v rámci projektu.
- Kompletuje portfolio žáka
- Vede dokumentaci TP, osobní záznamy, výstupy konzultací
- Vede proces individuálního plánování

Školní karierní poradce:

- Tvoří metodiku tranzitního programu
- Tvoří tranzitní program
- Komunikuje s rodiči
- Provádí skupinové poradenství
- Spolupracuje s institucemi, organizacemi a firmami při realizaci průřezového tématu Člověk a svět práce
- Je k dispozici všem žákům s SVP a jejich rodičům
- Provádí individuální poradenství směřující k volbě povolání
- Doprovází žáka při návštěvě konkrétního středního učiliště
- Doprovází žáky na prezentace škol Burza škol v Libereckém kraji
- Společně s výchovným poradcem, žákem a rodičem pomáhá s vyplněním a
- Spolupracuje s Úřadem práce Semily

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- Organizuje odborné exkurze

Cíle TP

Usnadnit žákům přechod ze školy do dalšího života:

- Zprostředkovat zkušenosti a informace v oblastech důležitých pro samostatný život, správná volba povolání, bydlení mimo rodinu, volný čas)
- Podporovat žáka v plánování vlastní představy o budoucnosti
- Rozvíjet sociální dovednosti žáka, podporovat ho k samostatnému rozhodování a jednání
- Spolupracovat se zákonnými zástupci našich žáků

Principy TP:

- Klást důraz na jedinečnost našich žáků a upřednostňovat individuální přístup
- Podporovat aktivní přístup žáka, jeho maximální zapojení do všech realizovaných aktivit
- Podporovat žáka v přijetí vlastní odpovědnosti
- Směřovat k maximální možné samostatnosti
- Poskytovat potřebnou míru podpory a postupně ji snižovat
- Zaměřit se na budoucnost žáka
- Podporovat rodinu a další blízké osoby žáka

Aktivity TP

Ve škole provádíme aktivity jak **individuální**, tak **skupinové**. Individuální aktivity realizuje vždy jeden z pracovníků a žák. Jsou to např. techniky vedoucí k nácviku různých dovedností, vyplnění různých úředních formulářů, vyhledávání elektronických informací, vyřízení tel. rozhovoru, sestavení různých tipů životopisu, důležitá je však individuální pozornost pro konkrétního žáka (mnohdy si potřebuje jen promluvit). S vytipovanými žáky budeme dělat profil na jednu stránku a vytvářet portfolio žáka.

Skupinové techniky využíváme v třídním kolektivu, otázky finanční gramotnosti, vyhledávání informací na netu, náhled na úřad práce, náhled na střední školy-webové stránky škol. Se žáky, kteří nejsou v projektu, také vypracujeme společně profil na jednu stránku, naučíme se vytvářet profesní portfolio.

Aktivity budou pro všechny žáky v TP povinné, pro ostatní žáky jsou volitelné a využijeme je během projektového vyučování.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Dílčí aktivity:

- První úvodní schůzka s rodiči žáka – pohovor se žákem.
- První úvodní schůzka – pohovor s rodiči
- Mapování – zájem žáka o obor, přání rodičů, tradice rodinné firmy, pracovní dovednosti žáka, pracovní návyky z práce ve školní dílně nebo na školní zahradě. Stanovení cíle, respektive cílů. První volba povolání, změny ve volbě, ovlivnění volby oboru rodiči atd. **7 roč.**
- Individuální a skupinové aktivity (pracovní listy, genderové teorie v povolání, karty k volbě povolání Liberecký kraj)
- Individuální plán jako výsledek individuálního plánování – během **7. a 8.roč.**
- Hodnotící schůzka se žákem i rodiči (změny ve výběru povolání konec **7 roč.** a **8 roč.**)
První výběr zvoleného učebního oboru
- Jednotlivé kroky vedoucí k cíli. Např. – zjistíme žákovi preference, jeho slabé a silné stránky, podporu v rodině, kdo ovlivňuje výběr povolání, rodinné tradice ve výběru povolání, rodinná firma.
- Hodnotící schůzka se žákem i rodiči konec **7 roč.** konec **8 roč.**
- Žák absolvuje návštěvu konkrétní vybrané školy v doprovodu rodiče, kar. poradce **začátek 9 roč.**
- Žák absolvuje návštěvu Úřadu práce – seznámíme ho s projektem Diverzita pro OZP – zlepšení postavení osob s SVP na trhu práce
- Žáka provedeme celým procesem přechodu do terciální sféry vzdělávání od přihlášky až zápisový lístek a veškerou administrativu ohledně přijetí (výsledky přijímacího řízení atd.) **9 r.**
- najít vhodný učební obor – dle individuálních dovedností a schopností daného žáka se SVP, mapování trhu práce v ORP Turnov a okolí, odborné exkurze ve všech odvětvích průmyslu-výrobní, montovní, zemědělství – např. regionální výrobci, tradiční pěstitelé jablek, sadaři, ovocnáři, šperkaři

vytvoření potřebných dokumentů (roční plán výuky s tranzitním programem, ŠVP, individuální plány, t, metodiky síťování apod.).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Přínos TP pro žáka/studenta:

- vyzkoušet si různé pracovní činnosti,
- ujasnit si preference i zájmy včetně představ o (ne)vhodné práci,
- podpora při tréninku sociálních a pracovních dovedností,

V souvislosti s realizací projektu a následné zpracování TP do ŠVP, jsme použili v metodice základní pojmy ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce očekávané výstupy:

- *Žák se orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí*
- *Žák posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy*
- *Žák využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání*

Základní pojmy ze Školního vzdělávacího programu

- **trh práce** – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce
- **volba profesní orientace** – základní principy; sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace; informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb
- **možnosti vzdělávání** – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby
- **zaměstnání** – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů
- **podnikání** – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné

Individuální plán

Pro tvorbu individuálního jsme plánu jsme vytvořili formulář **viz příloha**. Příprava je dílem všech pracovníků projektu a na jeho vyplnění se podílejí každý svojí měrou. První otázkou je, *Proč*

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

žáka podpořit v rámci tranzitního plánu všichni pracovníci tipují žáky na společné schůzce, zhodnotí reálnost zvoleného oboru (pobyt na internátě, náročnost oboru, schopnosti a dovednosti, začlenění v kolektivu atd. druhá otázka, *V jaké oblasti potřebuje žák nevyšší podporu* (náhled na osamostatnění – odloučení od rodiny, silné a slabé stránky (nástroj Sny, Kruh vztahů atd.)). Dalším dílem jsou *Cíle-čeho má být dosaženo a co se má změnit* (nástroj-funguje a nefunguje), erb. V této části nejvíce pracuje speciální pedagog a sociální pracovník.

Navržená opatření a způsob jejich naplňování (metody práce s žákem, rozsah intervence a pomoci, rozsah spolupráce. Odpovědné osoby a termín.

- Podpora ve vyučovacích předmětech, ve kterých je žák neúspěšný
- Podpora žáka při volbě budoucího povolání – karierní poradce
- Motivace žáka (spolupráce, žák, rodič, škola)

Po dobu trvání TP bude Individuální plán aktualizován a vyhodnocován.

TP ukazuje, jak a kam žák jde, jakou využívá podporu. V individuálním plánu je jasné, jaké aktivity jsou vázány na konkrétní cíle, je jasné, co pro dosažení cíle musí žák a škola udělat. Velmi dobře to vede ke „zplnomocňování“ žáků ve vlastním rozhodování a odpovědnosti. V 15 letech to je však velmi těžké, viz výše.

Dalším podpurným materiálem pro individuální plánování je **Portfolio žáka**.

Portfolio:

- Soubor pracovních listů
- Grafy – volba povolání ve třídě – já a spolužáci
- Dotazníky
- Jiné aktivity související s mezipředmětovými vztahy
- Projektové dny

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Příloha – 4 strany individuálního plánu:

INDIVIDUÁLNÍ PLÁN ŽÁKA V PROCESU TRANZITNÍHO PLÁNOVÁNÍ

ROČNÍK/TRÍDA: 7. třída

datum schválení plánu: 16.5.2021

Příjmení a jméno dítěte:

Datum narození:

Adresa trvalého pobytu:

Rodiče příp. jiné osoby odpovědné za výchovu (jméno, příjmení, bydliště):

Proč žáka/studenta podpořit v rámci tranzitního plánu?

Byly identifikovány nenaplněné potřeby žáka v oblasti dalšího vzdělávání a uplatnění žáka na trhu práce (vyznačit příslušné oblasti):

učení se/vzdělávání – pomalé tempo, snížený intelekt
emoční vývoj, chování, rodinné a sociální vztahy
identita žáka, sociální prezentace
samostatnost a sebeobsluha
schopnosti a dovednosti
orientace se v budoucím zaměstnání/oboru
potřeba sebereflexe
potřeba uznání v třídním kolektivu
potřeba pochvaly

ŽÁK POTŘEBUJE PODPORU V PŘÍSLUŠNÉ OBLASTI

*základní péče
zajištění bezpečí a ochrany
citová vřelost
stimulace a podněty
vedení a hranice
stabilita*

*spolupráce rodiči se školou
docházka do školy
třídní klima
širší rodina, vrstevníci*

	Cíle (<i>co se má změnit, čeho má být dosaženo</i>)	Navržená opatření a způsob jejich naplňování (<i>metody práce s žákem, rozsah intervence a pomoci, rozsah spolupráce</i>)	Odpovědné osoby	Termín
1				
2				
3				

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

4				
---	--	--	--	--

5				
---	--	--	--	--

6				
---	--	--	--	--

Termín pro přehodnocení IP:

Jméno, příjmení, funkce pracovníka	Datum	Podpis
Kariérový poradce		
Speciální pedagog		
Sociální pracovník		
Vedoucí projektu		
Rodiče/jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte	Datum	Podpis

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Přehodnocení plánu č. I.:

Datum přehodnocení:

Přehodnocení provedl:

Dosavadní opatření k naplnění cílů:

Cíl č. 1:

Výsledek:

Cíl č. 2:

Výsledek:

Cíl č. 3:

Výsledek:

Cíl č. 4:

Výsledek:

Cíl č. 5:

Výsledek:

Cíl č. 6:

Výsledek:

Cíl č. 7:

Výsledek: